

การคุ้มครองสิทธิของประชาชนในส่วนที่เกี่ยวกับการจับ การค้น ตามหลัก
กฎหมายต่างประเทศ

การคุ้มครองการขังคุกหรือกักขังสิทธิมนุษยชน

การคุ้มครองสิทธิของประชาชนในส่วนที่เกี่ยวกับการจับนั้น ปฏิญญาสากล
ว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ 9. ได้วางหลักไว้ว่า

บุคคลใดจะถูกจับกุม โดยพลการไม่ได้⁽¹⁾

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติมีได้เป็นผลผูกพันประเทศ
สมาชิกขององค์การ สหประชาชาติที่ตกลงยินยอมรับปฏิญญานี้ถึง แก่แกกฏบัตร สหประชาชาติ ดังนั้น
จึงไม่มีสภาพบังคับ (sanction) ที่จะไต่ลงโทษแก่ประเทศสมาชิกที่จะเปิดปฏิญญา ข้อ 9.

(1) No one shall be subjected to arbitrary arrest.....

(2) นี้ได้แต่อย่างไร (2) บทบัญญัติดังกล่าวนี้จะมีผลผูกพันทางศีลธรรม (Moral obligation) แก่มวลสมาชิกที่ลงมติรับรองอยู่บ้าง เพราะหากมีการละเมิดสิทธิในส่วนนี้อย่างเปิดเผย ผู้ที่ถูกละเมิดก็ย่อมจะอ้างอิงได้ เสมอว่าการกระทำดังกล่าวนี้ขัดต่อหลักการในปณิญา ซึ่งรัฐที่ละเมิดเป็นผู้ลงมติยอมรับไว้แล้วนั่นเอง

(2) คุรยละเอียดจากวินัย เครื่องาม, ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน, วารสารอัยการ 2 (มกราคม 2522) . 25-38 และดู กุลพล พลวัน, สิทธิมนุษยชนกับสังประชาชาติ (พระนคร : สำนักพิมพ์การเวก, 2520), น. 75-90 ซึ่งผู้เขียนได้กล่าวว่

เมื่อคำนึงถึงสภาพตามความจริงของสังคมแล้ว อาจกล่าวได้ว่า เรื่องสิทธิมนุษยชน หรือสิทธิตามธรรมชาตินั้นยังหนักไปในทางปรัชญาอนุมายอยู่มาก แต่ขณะเดียวกันเราก็ไม่อาจถือว่า เรื่องสิทธิมนุษยชนหรือสิทธิตามธรรมชาติเป็นเรื่องราวที่เหมือนกับที่นักทฤษฎีอนุมายกลุ่ม Positivists บางคน เช่น เบนแธม ได้กล่าวไว้ เพราะสิทธิตามธรรมชาตินั้นมีอำนาจอยู่ในตัวเช่นกัน อำนาจที่ว่านี้ก็คือความรู้สึกชอบหรืออำนาจทางศีลธรรมซึ่งจะคอยป้องกันมิให้รัฐ หรือผู้มีอำนาจปกครองทำการรุกรอนสิทธิของประชาชนตามอำเภอใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะคายนำทางแก่ผู้ร่างกฎหมายให้ร่างกฎหมายที่เป็นธรรมมากที่สุด

การคุ้มครองตามหลักกฎหมายสหรัฐอเมริกา

ประเทศตะวันตกที่มีบทบัญญัติในกฎหมายคุ้มครองสิทธิของประชาชนให้พ้นจากการจับกุม และตรวจค้นที่ไม่ชอบธรรมที่น่าสนใจมาก น่าจะได้แก่ประเทศสหรัฐอเมริกา บทบัญญัติที่ระบุถึงการให้ความคุ้มครองดังกล่าวปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม คติมาตรา 4 (The Fourth Amendment) ซึ่งมีใจความดังนี้

สิทธิของบุคคลที่จะมีความปลอดภัยมั่นคงในร่างกาย เคหสถาน เอกสาร และวัตถุสิ่งของต่อการค้น การยึด และการจับ ที่ไม่มีเหตุอันควร จะถูกล่วงละเมิดมิได้ และห้ามมิให้มีการออกหมาย เว้นแต่จะโดยมีเหตุอันควร (probable cause) ซึ่งได้มาโดยการสาบาน หรือปฏิญาณตน และหมายนั้นจะต้องระบุเฉพาะเจาะจงถึงสถานที่ซึ่งจะถูกค้นตัวบุคคลที่จะถูกจับ และสิ่งของที่จะถูกยึด (1)

(1) แปลมาจากตัวบทในภาษาอังกฤษ ซึ่งมีความว่า "The right of the people to be secure in their persons, houses, papers, and effects, against unreasonable searches and seizures, shall not be violated, and no Warrants shall issue, but upon probable cause, supported by Oath or affirmation, and particularly describing the place to be searched, and the persons or things to be seized."

รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 4 นี้ ประกาศใช้เมื่อ ค.ศ. 1791 และ
 เป็นหนึ่งในสิบมาตราซึ่งรวมกันเรียกว่า " Bill of Rights " รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม
 ทั้งสิบมาตรา ซึ่งรวมทั้งมาตรา 4 ด้วยนี้ ศาลฎีกาของสหรัฐอเมริกาในยุคแรกก็ถือว่า
 ใช้บังคับเฉพาะกับรัฐบาลสหรัฐ หรือรัฐบาลกลางเท่านั้น มิได้ใช้กับมลรัฐต่าง ๆ (1)
 แต่ศาลฎีกาของสหรัฐอเมริกาในยุคต่อ ๆ มาได้วินิจฉัยว่า หลัก due process of law
 ในรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 14 ซึ่งใช้บังคับกับมลรัฐต่าง ๆ โดยตรงนั้น หมายความว่า
 ถึงการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนในมลรัฐให้พ้นจากการจับกุม และตรวจค้นโดยไม่
 มีเหตุอันควรจากเจ้าพนักงานของมลรัฐด้วย ซึ่งก็หมายความว่าบทบัญญัติในมาตรา 4 ของ
 รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมนั้น มีผลใช้บังคับกับทั้งรัฐบาลสหรัฐ (federal) และมลรัฐ
 (state) ต่าง ๆ ด้วย (2)

(1) คุรายละเอียดจาก Gerald Gunther, Cases and Materials on Constitutional Law, 9th ed., (New York : The Foundation Press, 1975), pp. 486-490.

(2) คดี Wolf v. Colorado, 338 U.S. 25 1949 คุโตจาก Yale Kamisar, Wayne R. LaFave, Jerold H. Israel, Modern Criminal Procedure : Cases, Comments and Questions, 4th ed. (St. Paul, Minn : West Publishing Co., 1974), pp. 172-174.

รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 4 ของสหรัฐอเมริกาได้วางหลักไว้ว่า
 เห็นชัดว่า การจับกุม และตรวจค้นบุคคล และเคหสถานนั้น รัฐจะกระทำต่อประชาชนโดย
 พลาดการไม่ได้ เพราะจะต้องมีเหตุอันควร (probable cause) ปัญหาที่จะต้องพิจารณา
 คือ อะไรคือเหตุอันควรดังกล่าว ในคดี Carroll v. United States ศาลฎีกาของ
 สหรัฐอเมริกาได้วางหลักไว้ว่า เหตุอันควรในการจับกุมจะเกิดขึ้นเมื่อ "ข้อเท็จจริง
 และพฤติการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเจ้าพนักงานรัฐและการรัฐนั้นมาจากข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้พอสมควร
 เป็นการเพียงพอในตัวเองที่จะทำให้รัฐชนซึ่งมีความรอบคอบเชื่อว่า" (1) ในกรณีจับ ความ
ผิด ได้เกิดขึ้นแล้วหรือกำลังเกิด และผู้จะถูกจับเป็นผู้ใดกระทำความผิดนั้นหรือกำลังจะทำ
 ความผิดนั้น ในกรณีค้น ความผิดได้เกิดขึ้นแล้ว หรือกำลังเกิด และทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง
 กับการกระทำความผิดนั้นอาจจะพบได้ในสถานที่ หรือตัวบุคคลที่จะถูกค้นนั้น (2)

(1) "โดยคำในภาษาอังกฤษใช้ว่า "the facts and circumstances within their (officials') knowledge and of which they had reasonably trustworthy information (are) sufficient in themselves to warrant a man of reasonable caution in the belief that" ศาลฎีกาของสหรัฐอเมริกาได้ตัดสินคดี Draper v. United States 358 U.S. 307 (1959) และคดี Draper นี้ได้วางอิงหลักในเรื่อง probable cause จากคดี Carroll v. United States 267 U.S. 132 (1925) ฎรายละเอียดได้จาก Fred E. Inbau et. al, Cases and Comments on Criminal Procedure (Mineola, N.Y. : The Foundation Press, 1974), pp. 18-20.

(2)

ฎ Yale Kamisar, Modern Criminal Procedure, p. 229

ปัญหาที่จะต้องพิจารณาต่อไปก็คือ เจ้าพนักงานรัฐขอเท็จจริงต่าง ๆ ได้อย่างไร การรัฐขอเท็จจริงอันเป็นมูลให้เกิดการจับและการค้นของเจ้าพนักงานนั้นอาจเกิดจากการที่เจ้าพนักงานเห็นควายตาของตนเอง หรืออาจเกิดจากการที่เจ้าพนักงานได้รับทราบข้อความมาจากบุคคลภายนอกอีกต่อหนึ่งก็ได้

การที่เจ้าพนักงานเห็นขอเท็จจริงควายตาของตนเองใน เวลา สถานที่ พฤติกรรมของบุคคลสงสัยยอมเป็นปัจจัยอันสำคัญที่ช่วยในการวินิจฉัยว่ามีเหตุอันควรในการจับกุม บุคคลสงสัยได้แล้วหรือไม่ เช่น ในคดี *People v. Siegenthaler* ศาลฎีกาของสหรัฐฯ เติร์ดถือว่าตามขอเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทำให้เจ้าพนักงานมีอำนาจในการจับกุมบุคคลสงสัยได้แล้ว กล่าวคือ เมื่อเวลาที่สองสี่สิบห้านาที ในขณะที่รถตำรวจซึ่งแล่นตรวจการอยู่หยุดที่สี่แยกแห่งหนึ่งในนครลอสแอนเจลิส ตำรวจคนหนึ่งไ้รถตำรวจคันนั้นได้สังเกตเห็นว่าชายสามคนซึ่งกำลังเดินอยู่ได้วิ่งหนีไปในทิศทางตรงกันข้ามจากรถตำรวจหลังจากที่ชายทั้งสามเหลือบมอง เห็นว่ามีรถตำรวจอยู่ สถานที่แห่งนั้นอยู่ในย่านการค้าซึ่งปรากฏว่ามีการจัดแะ เขาไปช้อปปิ้งของในร้านค้าเป็นประจำ อย่างไรก็ตาม ตำรวจกลุ่มนี้ไม่ทราบโดยตรงว่าได้มีการจัดแะร้านค้าในย่านนั้นโดยเฉพาะเจาะจงในช่วงระยะเวลาที่เพิ่งผ่านมา แต่ตำรวจทั้งหมดก็ได้ติดตามชายทั้งสามนั้นไปเรื่อย ๆ และสังเกตเห็นว่ามีสิ่งของบางชิ้นถูกวางทิ้งอยู่บนท้องถนน ซึ่งหลังจากการตรวจสอบก็พบว่า เป็นสมุดเช็คของห้างร้านแห่งหนึ่ง ตำรวจจึงติดตามชายทั้งสามนั้นต่อไป และจับกุมชายทั้งสามซึ่งหนึ่งในสามนั้นคือจำเลยใน

(1)

7 Cal. 3d 465 (1972) คดีนี้อ้างถึงใน Fred E. Inbau

et. al, Cases and Comments on Criminal Procedure, p. 29.

คดีนี้ ต่อมา หลังจากจับกุมแล้วตำรวจได้ตรวจสอบสมุดเช็คเล่มนั้นปรากฏว่าเป็นของ
บริษัทแห่งหนึ่งตั้งอยู่ในบริเวณนั้น เมื่อได้ตรวจสอบดูแล้วก็พบว่าอาคารที่ตั้งของบริษัทแห่งนั้น
เพิ่งถูกจัดแะไปเมื่อไม่นานมานี้เอง จำเลยในคดีนี้ถูกฟ้องในข้อหาบุกรุกเข้าไปลักทรัพย์
จำเลยโต้แย้งว่า เจ้าพนักงานจับกุมจำเลยโดยไม่มีเหตุอันควร แต่ศาลฎีกาของรัฐแคลิฟอร์เนีย
วินิจฉัยว่ามีเหตุอันควรในการจับกุมจำเลยได้แล้ว ศาลได้กล่าวว่

เจ้าพนักงานพบจำเลยในเวลาเที่ยงคืนในบริเวณอาคารค้าซึ่งถูกจัดแะ
เข้าไปลักทรัพย์เป็นประจำ เหตุที่จำเลยเดินดะหนีไปก็เพราะเห็นรถ
ตำรวจ และรู้ว่าตำรวจกำลังจับตามองตนและพวกอยู่ จำเลยไม่อาจจะ
กล่าวอ้างได้ว่าตนดะหนีเพราะเจ้าพนักงานได้วางละเมิดสิทธิอย่างหนึ่ง
อย่างใดของตน.....อย่างไรก็ตามจำเลยดะหนีและขวางพยาน
หลักฐานทิ้งไป ซึ่งการกระทำดังกล่าวประกอบกับการหนีและพฤติการณ์อื่น ๆ
ย่อมจะทำให้บุคคลผู้มีความสุจริตรอบคอบเชื่อมั่นอย่างจริงใจว่ามีเหตุอันควร
สงสัยเป็นอย่างยิ่งว่า จำเลยและพวกคงจะได้กระทำความผิดฐานบุกรุกเข้า
ไปลักทรัพย์มาแล้วนั้นเอง.....ดังนั้นเจ้าพนักงานจึงมีเหตุอันควรใน
การจับกุมจำเลย (1)

ในกรณีที่จำเลยเห็นตำรวจแค่เดินดะหนีไป หากไม่มีข้อเท็จจริงอื่น ๆ
ประกอบ ศาลเคยตัดสินว่าตำรวจยังไม่มีเหตุอันควรในการจับกุมในคดี *In re Harvey* (2)

(1) *Id.*

(2) 295 A. 2d 93 (1972) อ้างใน Fred E. Inbau, Cases and
Comments on Criminal Procedure, pp. 28-29.

ข้อเท็จจริงมีว่าตำรวจสองคนได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้จับรถ (ซึ่งไม่มีเครื่องหมาย
ระบุว่าเป็นรถตำรวจ) ตระเวนไปในสถานที่แห่งหนึ่ง เพื่อคอยระวังมิให้มีการยิงกันระหว่าง
นักเลงกลุ่มต่าง ๆ ในระหว่างเวลา 2 ทุ่ม 55 นาที ตำรวจได้สังเกตเห็นชายหนุ่ม 3 คน
ในบริเวณนั้นตำรวจจึงหยุดรถและตรงเข้าไปหาชายทั้งสามซึ่งมีจำเลยในคดีนี้รวมอยู่ด้วย
เพื่อจะสอบถามข้อเท็จจริงบางอย่าง เมื่อตำรวจเข้าไปที่ชายกลุ่มนั้น จำเลยทำท่าเดิน
ผลัดหนีออกจากชายอีกสองคน ตำรวจจึงเรียกจำเลยให้เข้าไปหา เมื่อจำเลยตรงเข้าไป
หาตำรวจ ตำรวจได้จับจำเลยและค้นร่างกายซึ่งได้พบวัตถุชิ้นหนึ่งอยู่ภายในกระเป๋าเสื้อโค้ต
กางเกงชายตำรวจได้คนเข้าไปและพบว่า เป็นปืน ศาลตัดสินว่าการค้นปืนไม่ชอบด้วยกฎหมาย
เพราะเป็นผลจากการจับกุมโดยไม่มีเหตุอันควร ศาลกล่าวว่

ในคดีนี้ ขณะที่ตำรวจจับกุมจำเลย ตำรวจไม่ทราบข้อเท็จจริงใด ๆ เลยว่า
จำเลยกำลังประกอบอาชญากรรมอย่างหนึ่งหรือว่าจำเลยมีอาวุธติดตัว
ตำรวจไม่เคยทราบมาก่อนด้วยว่าจำเลยหรือพวกของจำเลยเป็นสมาชิก
ของกลุ่มนักเลง หรือเกี่ยวข้องกับกลุ่มนักเลงเหล่านั้นอย่างหนึ่งอย่างใด
ขณะที่จำเลยถูกจับ จำเลยมิได้แสดงออกทางหนึ่งอย่างใด ซึ่งจะทำให้
ตำรวจเชื่อได้อย่างสมเหตุสมผลว่าจำเลยกำลังประกอบอาชญากรรม และ
จำเลยมีอาวุธติดตัว การที่จำเลยมิได้หยุดการเดินผลัดหนีไปในทันทีทันใด
ที่เจ้าพนักงานสั่งให้กระทำนั้น ไม่เป็นการเพียงพอที่จะทำให้เจ้าพนักงาน
มีสิทธิตะตองและจับกุมตัวจำเลย (1)

บางกรณี เหตุอันควรในการจับกุมเกิดขึ้นเพราะเจ้าพนักงานได้ถาม
 ข้อเท็จจริงจากผู้ทองสงสัย แต่คำตอบที่ได้รับนั้นขัดกัน หรือ เป็นคำตอบที่มายั่ง
 หรือเห็นได้อย่างชัดเจนว่าเป็นความเท็จ เมื่อพิจารณาประกอบกับข้อเท็จจริงอื่น ๆ
 แล้ว ย่อมทำให้เจ้าพนักงานมีอำนาจในการจับกุมผู้ทองสงสัยได้ ในคดี *Brooks v.*
United States (1) เจ้าพนักงานได้สังเกตเห็นชายสองคน ซึ่งเจ้าพนักงาน
 ทราบว่า เคยถูกศาลพิพากษาลงโทษในความผิดฐานลักทรัพย์มาก่อนแล้วกำลังแบกเครื่อง
 เล่นเทปเครื่องหนึ่งอยู่ในบริเวณยานการ ค้าในระหว่าง เวลาหกโมงครึ่งตอนเย็น
 เจ้าพนักงานสังเกตเห็นว่า เครื่องเล่นเทปนั้นใหม่เอี่ยม และมีป้ายชื่อร้านติดห้อย
 อยู่กับเครื่องเล่นนั้นด้วย เมื่อเจ้าพนักงานได้ซักถาม ผู้ทองสงสัยคนหนึ่งตอบว่า
 เป็นเครื่องเล่นของมารคของตน และตนกำลังจะนำไปซ่อม แต่เมื่อเจ้าพนักงาน
 ได้เข้าไปที่ป้ายชื่อร้านซึ่งติดอยู่ที่เครื่อง ผู้ทองสงสัยกลับเปลี่ยนเรื่องและกล่าวว่ามิคยอม
 เครื่องนั้นให้และตนก็ไม่ทราบว่าผู้ที่ให้มันชื่ออะไร และไม่รู้ว่า เป็นใครด้วย หลังจากนั้น
 เจ้าพนักงานจึงจับกุมชายทั้งสองทันที ศาลตัดสินว่าตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏดังกล่าวนี้ถือ

(1) 159 A. 2d 876 (1960) อ้างอยู่ใน *Yale Kamisar, Modern
 Criminal Procedure*, p. 251.

(1) [✓]
 ว่ามีเหตุอันควรในการจับกุมแล้ว ในคดี Bell v. United States ศาลก็ตัดสินว่า
 เจ้าพนักงานเมื่ออำนาจในการจับกุมผู้ต้องสงสัยได้เมื่อคำตอบของผู้นั้นขัดกับการกระทำของ
 ตนเองอย่างเห็นได้ชัด ทั้งนี้เมื่อได้พิจารณาข้อเท็จจริงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องประกอบ ข้อ
 เท็จจริงในเรื่องนี้ว่า เจ้าพนักงานได้ยินเสียงร้องกรีดแหลม และในทันทีนั้นก็เห็นจำเลย
 วิ่งออกมาจากซอยใกล้ ๆ เมื่อจำเลยเห็นเจ้าพนักงานจำเลยก็วิ่งข้างลง เมื่อเจ้าพนักงาน
 ถามว่าจะวิ่งไปทางไหนจำเลยก็ตอบ แต่เมื่อจำเลยวิ่งไปจริง ๆ แล้วกลับปรากฏว่าได้ไป
 ในอีกทิศทางหนึ่งตรงข้ามจากที่บอกเจ้าพนักงานไว้ตั้งแต่แรก ในคดี People v. Prosemond (2)
 ศาลรัฐนิวยอร์กตัดสินว่า เจ้าพนักงานได้จับกุมจำเลยโดยชอบด้วยกฎหมาย ในคดีนี้เจ้าพนักงาน
 ซึ่งเป็นตำรวจสายตรวจ ได้ขับรถตำรวจไปตามถนนได้พบจำเลยและชายอีกคนหนึ่งเข้าไป
 ในบ้านแห่งหนึ่งโดยขณะที่เข้าไปมือเปล่าไม่มีอะไรติดตัวเข้าไปด้วย ขณะนั้นเป็นเวลา
 สองยามกับสิบนาที ตำรวจได้ขับรถตระเวนไปรอบ ๆ บริเวณนั้นและกลับมาอีกครั้งหนึ่งใน
 บริเวณนั้นในเวลาไล่เลี่ยกัน คราวนี้ตำรวจเห็นจำเลยและชายอีกคนหนึ่งออกมาจากอาคาร
 คนหนึ่งถือกระเป๋าใส่เสื้อผ้าขนาดกลางใบหนึ่ง ซึ่งมีzipเปิดไว้เรียบร้อย ส่วนอีกคนหนึ่งถือถุง
 กระดาษ ตำรวจได้ติดตามไปจนกระทั่งสองคนเริ่มจะเดินเข้าไปในตรงหัวมุมของสถานที่
 แห่งนั้น ตำรวจได้ตรงเข้าไปที่จำเลยและเฝ้าถามว่าในกระเป๋าและถุงมีอะไรบรรจุอยู่บ้าง
 ทั้งสองคนตอบว่าตนไม่ทราบว่ามีอะไรอยู่ในนั้น

(1) 280 F. 2d 717 (1960) อ้างใน The American Law Institute,
A Model Code of Pre-Arrest Procedure : Proposed official Draft
 (Philadelphia : The American Law Institute, 1975), p. 299.

(2) 26 N.Y. 2d 101 (1970) อ้างใน Fred E. Inbau, et. al,
Cases and Comments on Criminal Procedure, pp. 27-28.

ตัวอย่างคดีที่ศาลตัดสินว่าเจ้าพนักงานยังไม่มีเหตุอันควรในการจับอีกคดี คือ
 Gatlin v. United States (1) ซึ่งเจ้าพนักงานผู้จับทราบแต่เพียงว่ามี การปล้น
 ทรัพย์เกิดขึ้น และหนึ่งในผู้ปล้นเป็นชาวนิโกรสวมเสื้อโค้ทซึ่งใช้กันชนได้ และชาวนิโกร
 ผู้นั้นหนีไปจากรถแหกซี่ ปรากฏว่าจำเลยผู้ซึ่งถูกจับกุมเป็นชาวนิโกรและถูกจับขณะกำลังเดิน
 อยู่ตามถนนห่างจากที่เกิดเหตุหนึ่งไมล์ครึ่ง และสวมเสื้อโค้ทชนิดเดียวกัน

ตามที่กล่าวมานี้เป็นกรณีที่เจ้าพนักงานไม่รู้ข้อเท็จจริงจากการสังเกตเห็น
 และซักถามเรื่องราวต่าง ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งในบางกรณีศาลก็ตัดสินว่ามีอำนาจในการจับกุม
 ได้แล้ว ส่วนบางกรณีศาลก็วินิจฉัยว่าตามข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เจ้าพนักงานไม่รู้จากการ
 สังเกตเห็นด้วยตนเองนั้นยังไม่ก่อให้เกิดเหตุอันควรในการจับกุมแต่อย่างใด

บางกรณี เจ้าพนักงานทราบข้อเท็จจริงต่าง ๆ จากการบอกเล่าของบุคคล
 ภายนอกอีกคนหนึ่ง เช่น จากสายลับ จากพลเมืองดี หรือจากเจ้าพนักงานอื่น ๆ ปัญหาที่จะ
 ต้องพิจารณาคือ ข้อเท็จจริงที่เจ้าพนักงานไม่รู้เห็นมาด้วยตนเอง แต่ได้รับการบอกกล่าว
 จากบุคคลภายนอกอีกคนหนึ่งนี้ ในกรณีใดจึงจะถือได้ว่าเป็นข้อเท็จจริงที่มีความน่าเชื่อถือ
 เพียงพอที่จะก่อให้เกิดเหตุอันควรในการจับกุมหรือตรวจค้นได้แล้ว

(1)

326 F. 2d. 666 (1963) อ้างใน The American Law Institute,
A Model Code of Pre-Arrestment Procedure, p. 298.

ศาลอเมริกันได้วางหลักไว้ว่าเจ้าพนักงานผู้ได้รับทราบข้อเท็จจริงจากสายลับจะต้องพิสูจน์ให้ได้ว่า ทำไมสายลับจึงน่าเชื่อถือ และหากแสดงให้เห็นได้แล้วว่าสายลับนั้นน่าเชื่อถือก็จะต้องพิสูจน์ต่อไปด้วยว่าสายลับที่น่าเชื่อถือนั้นได้รับทราบข้อเท็จจริงอย่างไร (1) ในการพิสูจน์ถึงความน่าเชื่อถือของสายลับนั้น เจ้าพนักงานอาจจะพิสูจน์ว่าสายลับนั้นเชื่อถือได้เพราะเคยให้ข้อเท็จจริงที่ถูกตรวจสอบตรงตามความเป็นจริงมาแล้วในครั้งก่อน ๆ ก็ได้ (2) ส่วนในการพิสูจน์ว่าสายลับที่ยอมรับกันแล้วว่าเป็นน่าเชื่อถือได้นั้นได้รับทราบข้อเท็จจริงมาอย่างไรนั้นโดยคำต่าง ๆ ของสายลับที่แจ้งให้เจ้าพนักงานทราบนั้นต้องมีความละเอียดเพียงพอที่จะทำให้วิญญูชนเชื่อได้ว่ามีเหตุอันควร (3) ในการที่จะจับกุมหรือตรวจค้นได้แล้ว ในคดี *United States v. Harris* ศาลฎีกาของสหรัฐถือว่าข้อเท็จจริง เหนือไปนี้ถือว่าเป็นการเพียงพอที่เจ้าพนักงานมีอำนาจที่จะค้นบ้านจำเลยเพื่อยึดหลักฐานได้แล้ว

(1) หลักกฎหมายจากคดี *Aguilar v. Texas*, 378 U.S. 108 (1964) อ้างอยู่ใน Fred E. Inbau, Cases and Comments on Criminal Procedure p.34.

(2) American Law Institute, A Model Code of Pre-Arraignment Procedure, p. 302

(3) 403 U.S. 573 (1971) อ้างใน Yale Kamisar, Modern Criminal Procedure, pp. 238 - 243.

บุคคลผู้นี้ (สายลับ) ได้เคยซื้อเหล้าเถื่อนจากจำเลยในสถานที่ดังกล่าว การซื้อขายได้ดำเนินมาเป็นเวลา 2 ปี และครั้งหลังสุดสายลับได้ซื้อเหล้าเถื่อนจากจำเลยเมื่อสองอาทิตย์ที่แล้วมานี้เอง สายลับรู้ว่าเมื่อสองวันที่ที่แล้วมานี้เองมีชายคนหนึ่งมาซื้อเหล้าเถื่อนจากสถานที่แห่งนี้

ในกรณีที่บุคคลภายนอกผู้ส่งข่าวสารหรือข้อมูลให้แก่เจ้าพนักงานผู้ทำการจับกุมและตรวจคนนั้นคือเจ้าพนักงานด้วยกันเอง หรือเป็นผู้เสียหายในคดีนั้นหรือพลเมือง ก็ผู้พบเห็นเหตุการณ์และแจ้งเรื่องราวให้เจ้าพนักงานผู้ทำการจับกุมและตรวจคนให้ทราบนั้น โดยหลักแล้วถือว่าบุคคลเหล่านี้เป็นผู้เชื่อถือได้ในตัวเอง โดยไม่จำเป็นต้องพิสูจน์ความน่าเชื่อถือถึงขั้นกรณีสายลับอาชีพ (1) เพราะฉะนั้นหากข้อมูลต่าง ๆ ที่เจ้าพนักงานได้รับจากบุคคลเหล่านี้มีความซื่อสัตย์พอสมควรแล้ว ก็ถือว่ามีความน่าเชื่อถือที่เจ้าพนักงานจะทำการจับกุมและตรวจคนได้แล้ว

เท่าที่โลกกล่าวมานี้ คือคำอธิบายและตัวอย่างของกรณี "เหตุอันควร" ในการจับและคน ปัญหาที่จะต้องพิจารณาต่อไปก็คือ จะมีมาตรการอย่างไรที่จะควบคุมให้เจ้าพนักงานใช้อำนาจอยู่ในกรอบของกฎหมาย และหากมีการฝ่าฝืนผลในทางกฎหมายจะเป็นอย่างไร

(1) American Law Institute, A Model Code of Pre-Arraignment Procedure, p. 302.

ในสหรัฐอเมริกา นั้น การควบคุมอำนาจในการจับกุมและตรวจค้นของเจ้าพนักงานอาจแบ่งออกได้เป็นขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

- (1) การควบคุมก่อนการดำเนินการจับกุมและตรวจค้น
- (2) การควบคุมหลังจากการดำเนินการจับกุมและตรวจค้นแล้ว

(1) การควบคุมก่อนการดำเนินการจับกุมและตรวจค้น

เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา มาตรา 4 แก้ไขเพิ่มเติมแล้วจะเห็นได้ว่าตัวบทมิได้เอ่ยถึงกรณีที่จะต้องมีการออกหมาย กล่าวคือมิได้ระบุไว้โดยตรงว่าการจับกุมและตรวจค้นอย่างไรจะต้องมีหมาย และกรณีใดอาจดำเนินการได้โดยไม่ต้องมีหมาย ตัวบทกล่าวแต่เพียงว่า "ห้ามมิให้มีการออกหมายเว้นแต่จะโดยมีเหตุอันควร" อย่างไรก็ตามคดีต่าง ๆ ที่ศาลฎีกาของสหรัฐอเมริกา ได้ตัดสินวางหลักไว้แล้วชี้ให้เห็นว่า หากเป็นการค้นในที่รโหฐานแล้วจะต้องมีหมายค้นก่อนเสมอ

(1) เว้นแต่จะเป็นกรณีที่มีเหตุเร่งด่วนจำเป็นอย่างยิ่งที่ไม่อาจรอให้มีการออกหมายก่อนได้ ส่วนการค้นในกรณีอื่น ๆ นั้น หากมีเหตุอันควรแต่เพียงอย่างเดียวก็ทำการค้นได้โดยไม่ต้องมีหมาย

ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการจับนั้น ศาลฎีกาของสหรัฐอเมริกา ได้วางหลักไว้ว่าไม่จำเป็นต้องมีหมาย หากการจับนั้นได้กระทำไปโดยมีเหตุอันควรแล้วก็คือว่าเป็นการจับ

(1) Chimel v. California, 395, U.S. 752 (1969) อ้างใน

Yale Kamisar, Modern Criminal Procedure, pp. 266-271.

(1)
ที่ขอทวงถาม

ในกรณีที่ต้องมีการออกหมายนั้น การควบคุมจะกระทำโดยอัยการและศาล

การควบคุมโดยอัยการ อัยการในสหรัฐอเมริกาเป็นองค์กรที่สำคัญที่สุด
องค์กรหนึ่งในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (2) และมีบทบาทที่สำคัญในการควบคุมอำนาจ
ของตำรวจในมณฑลหลายแห่งของสหรัฐอเมริกา กฎหมายบังคับให้อัยการต้องให้ความ
เห็นชอบในหมายจับเสียก่อนมิฉะนั้นแล้วศาลจะออกหมายจับไม่ได้ (3) ในทางปฏิบัติกระทำ
ดังนี้

(1) Gerpteen v. Pugh, 420, U.S. 103 (1975)

(2) Fred E. Inbau, Cases and Comments on Criminal Procedure,
pp. 481.

(3) Wayne R. LaFave, Arrest: The Decision to Take a Suspect
into Custody (S.A. Little, Brown and Company, 1965), p. 32
ผู้เขียนได้อ้างถึงกฎหมายของมลรัฐมิชิแกน ซึ่งมีบัญญัติว่าศาลจะออกหมายไม่ได้หากอัยการไม่ได้ให้
ความเห็นชอบในการออกหมายนั้นเสียก่อน คุรายละเอียดเพิ่มเติมจาก เกียรติชจร วัจนะสวัสดิ์
"คดีพินิจในการไม่ฟ้องคดีอาญาที่มีมูลของอัยการในสหรัฐอเมริกา," นิติศาสตร์ ฉบับที่ 1
ปีที่ 10 (5221), 154 - 171.

ตำรวจผู้ขอให้มีการออกหมายจะนำสำนวนคดีที่พิมพ์ไว้ เรียบร้อยแล้วไปยังสำนักงานอัยการและเข้าไปหาอัยการคนหนึ่งในจำนวนห้าหรือหกคนที่นั่งทำงานอยู่ อัยการจะตรวจสอบสำนวนและอาจจะสอบถามปากคำตำรวจเพิ่มเติม หากอัยการให้ความเห็นชอบ อัยการก็จะเซ็นชื่อที่ด้านหลังของสำนวนคดี และตำรวจก็จะขอให้เสมียนจัดการพิมพ์คำร้องขอออกหมาย หลังจากนั้นตำรวจก็จะเข้าไปหาอัยการอาวุโสอีกนายหนึ่งซึ่งจะต้องทำหน้าที่ตรวจสอบสำนวนคดีนั้นหากอัยการอาวุโสอนุมัติ อัยการอาวุโสก็จะเซ็นชื่อในคำร้องขอออกหมาย หลังจากนั้นเสมียนก็จะจัดการพิมพ์ข้อความและรายละเอียดลงในหมาย และตำรวจจะนำหมายนี้ไปยังศาลต่อไป

การควบคุมโดยศาล

รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกาแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 4 ระบุไว้แต่เพียงว่าหมายที่ออกนั้นจะต้องมีลักษณะอย่างกว้างอย่างไรบางเท่านั้น แต่มีใครกล่าวถึงผู้มีอำนาจในการออกหมายว่าจะต้องเป็นผู้ใด อย่างไรก็ตามศาลฎีกาของสหรัฐได้ตัดสินวางหลักไว้ว่าผู้มีอำนาจออกหมายจะต้องมีความเป็นกลางและเป็นอิสระ⁽¹⁾ ซึ่งใครก็ตามที่ออกหมายโดยฝ่ายบริหาร เช่นตำรวจหรืออัยการนั้น ศาลฎีกาของสหรัฐอเมริกาตีความว่าขัดต่อความมุ่งหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา 4 ที่คุ้มครองประชาชนจากการใช้อำนาจโดยปราศจากเหตุอันควรของเจ้าหน้าที่งาน⁽²⁾

(1)

Johnson v. United States, 333 U.S. 10 (1948)

(2)

Collidge v. New Hampshire, 403 U.S. 443 (1971) อ้างใน

Yale Kamisar, Modern Criminal Procedure, p. 256.

(2) การควบคุมหลังจากการดำเนินการจับกุมและตรวจคนแล้ว

การควบคุมโดยอัยการ ในกรณีที่มีการจับกุมและตรวจคนนั้นมิได้มีการควบคุมมาก่อนล่วงหน้า ซึ่งใดแก่กรณีที่ทำไปโดยไม่มีกรออกหมายจับและหมายคนก่อนนั้น การควบคุมหลังจากการดำเนินการจับกุมและตรวจคนไปแล้วจึงมีความสำคัญในแง่ของการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นอย่างยิ่ง เพราะการจับกุมและตรวจคนอาจกระทำไปโดยพลการขาดการไตร่ตรองอย่างรอบคอบ ในสหรัฐอเมริกาอัยการมีบทบาทอันสำคัญยิ่งที่จะคอยควบคุมการใช้อำนาจจับกุมและตรวจคนที่ไม่ชอบธรรม เพราะอัยการคือผู้ที่ดำเนินการฟ้องคดียังศาล หากอัยการเห็นว่าตำรวจแถลงจับกุมคนบริสุทธิ์ ซึ่งมีได้กระทำความผิดตามที่กล่าวหาแต่อย่างใด อัยการขอมิให้ศาลพิจารณาสั่งไม่ฟ้องคดีใด

เนติบัญญัติสภาของอเมริกันได้วางหลักเกี่ยวกับขอบเขตอำนาจและความรับผิดชอบของอัยการไว้ดังนี้

การที่จะตัดสินใจดำเนินการฟ้องร้องคดีอาญาแก่ผู้ต้องหาหรือไม่นั้น ให้เป็นอำนาจหน้าที่โดยเฉพาะของอัยการเท่านั้น หากอัยการดำเนินการฟ้องร้องคดีอาญาแก่ผู้ต้องหาทั้ง ๆ ที่รู้อยู่แล้วว่าไม่มีเหตุอันควรเพียงพอที่จะดำเนินคดีแก่ผู้นั้นแล้ว ต้องถือว่าเป็นการกระทำที่ผิดหลักวิชาชีพของอัยการ

(1) การจับกุมผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดทั้งในประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศอังกฤษ มีหลักปฏิบัติเหมือนกันซึ่งบัญญัติไว้ใน Judge's Rules คือการจับกุมผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดในสหรัฐอเมริกาในทุกกรณีจะต้องเป็นหลักประกันคือเสรีภาพส่วนบุคคลว่า เสรีภาพจะไม่ถูกริบหรือถูกทำให้เสียไปโดยปราศจากเหตุอันสมควร เพราะฉะนั้นผู้ถูกจับจะได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ตำรวจให้กระหนักรถึงสิทธิหน้าที่ ในอันที่จะรับสารภาพ หรือปฏิเสธข้อกล่าวหา นั้น ซึ่งหลักดังกล่าวได้บัญญัติทั้งในประเทศสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ

(2) American Bar Association Project on Standards for Criminal Justice, Standards Relating to The Administration of Criminal Justice (The Prosecution, Standards no. 3.4(a) & d.9 (a) (U.S.A. : Institute of Judicial Administration, 1974), pp. 89, 91.

ในสหรัฐอเมริกา อัยการมีส่วนเข้ามา เกี่ยวข้องกับคดีในช่วงระยะเวลาที่ไม่นานนัก หลังจากการจับกุมได้เกิดขึ้น การที่อัยการ เข้ามามีบทบาทโดยเร็ว นั้น มีผลเป็นการคุ้มครอง สิทธิเสรีภาพของประชาชนจากการถูกจับกุมและทรมานที่ไม่ชอบธรรมได้ เป็นอย่างมาก เพราะหากอัยการ เห็นว่าผู้ที่ถูกจับกุม เป็นผู้บริสุทธิ์อัยการ ก็จะออกคำสั่งไม่ฟ้องคดีแก่ผู้ต้องหา ซึ่งทำให้ผู้ต้องหาได้รับการปลดปล่อยสู่อิสรภาพได้โดยรวดเร็ว ในทางปฏิบัตินั้นอัยการ จะมี โอกาสเข้ามาตรวจสำนวนและพิจารณาพิเคราะห์พยานหลักฐานต่าง ๆ ในคดีภายในเวลาเพียงไม่กี่ ชั่วโมงหลังจากการจับกุมได้เกิดขึ้น โดยพิจารณาตัวอย่างต่อไปนี้ ซึ่งเป็นหลักปฏิบัติในการ ทำงานของตำรวจและอัยการในแมนแฮตตัน นิวยอร์ก

ภายในระยะเวลาอันสั้น ปกติประมาณ 6 ถึง 8 ชั่วโมงหลังจากการ จับกุม ผู้ต้องสงสัยจะถูกนำตัวไปควบคุมไว้ยัง เรือนจำกลาง ตำรวจผู้จับ ก็จะไปยังสำนักงานอัยการในตัว เมืองซึ่งที่นั่น เขาจะพบกับพยาน ปากเอกในคดีซึ่งได้นัดหมายไว้ก่อนแล้วให้ไปรอพบยังที่นั่น หลังจากคอย อยู่สักครู่ ตำรวจผู้ทำการจับกุมและพยานจะถูกสอบปากคำโดยอัยการคนหนึ่ง ในจำนวนหลาย ๆ คน ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการพิจารณาสำนวนว่า ควรดำเนินการฟ้องร้องคดี เบื้องต้นต่อศาลหรือไม่ ตำรวจผู้จับชี้แจงข้อเท็จจริงในคดีให้อัยการทราบสั้น ๆ และอัยการก็อาจจะสอบถามข้อเท็จจริงบางอย่างเพิ่มเติม (1)

(1)

Abrams, Prosecutorial Charge Decision Systems, 23

การควบคุมโดยศาล

การควบคุมโดยศาล หลังจากการจับกุมตรวจค้นได้เกิดขึ้นแล้วนั้น กระทำ
ไต่สวนวิธีคือ

(1) การควบคุมโดย writ of Habeas Corpus ฎหมายของ
สหรัฐอเมริกาทั้งในระดับรัฐบาลกลางและระดับรัฐมีบทบัญญัติให้ผู้ที่ถูกควบคุมตัวโดย
ผิดกฎหมายมีสิทธิร้องขอให้ศาลพิจารณาลอยตัวโดยอ้างว่าการควบคุมตัวนั้นกระทำไปโดย
ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทั้งนี้โดยใ้หมายที่เรียกกันว่า writ of Habeas Corpus (1)

อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติศาลไม่ค่อยได้ใ้หมายนี้ในทางที่เป็นประโยชน์แก่
ผู้ต้องหามากนัก ศาลมักจะไม่ค่อยจะให้ความสนใจในคำกล่าวอ้างของผู้ต้องหาและทนาย
ว่าตนถูกควบคุมโดยมิชอบ (2) ซึ่งเหตุผลอาจเป็นเพราะว่า เวลาในการที่จะพิจารณาดัง
ประเด็นนี้ไม่เพียงพอ และหากรอต่อไปอีกเพียงไม่นานอัยการก็จะฟ้องผู้ต้องหา
เป็นจำเลยต่อศาลแล้วหากจะมีการโต้แย้งก็ควรกระทำกันในตอนนั้น

(1) ตัวอย่างเช่น ฎหมายของรัฐบาลกลาง 28 U.S.C. 2241(c)
(3) (1964) บัญญัติไว้มีใจความว่า "หมายเฮเบียส คอร์ปัสจะไม่ออกให้เว้นแต่จะเป็น
กรณีที่มีการควบคุมตัวโดยขัดต่อรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายหรือสนธิสัญญาต่าง ๆ ของ
สหรัฐอเมริกา...."

(2)

Wayne R. LaFave, Arrest, pp. 408-409.

(2) การควบคุมโดยการนำตัวผู้ถูกจับมาศาลโดยเร็ว ในสหรัฐอเมริกา
 กฎหมายของรัฐบาลกลางและมลรัฐต่าง ๆ ระบุให้มีการนำตัวผู้ถูกจับกุมมายังศาลโดยเร็ว (1)
 หรือกำหนดระยะเวลาไว้โดยแน่นอนเลยทีเดียว เช่น 24 ชั่วโมง เป็นต้น การที่ถูกจับจะ
 ต้องมาปรากฏตัวต่อศาลโดยเร็วนี้ โดยหลักการแล้วมีผลทำให้ศาลซึ่งเป็นองค์กรที่เป็น
 กลางและอิสระมีโอกาสเข้ามาเกี่ยวข้องกับคดีนั้นโดยทันควัน ซึ่งโดยปกติแล้วก็จะถือ
 ใ้ความเป็นโอกาสแรกที่คดีที่ศาลจะเข้ามามีบทบาทด้วย เพราะการจับนั้นอาจจะกระทำ
 ไปโดยไม่มีหมายจับหรืออาจเป็นกรณีของผู้ต้องหาไม่มีโอกาสจะใช้ Writ of Habeas
 Corpus มาก่อนเลย

(3) การควบคุมโดยวิธีการไม่ยอมรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาจากการจับกุม
 และตรวจคนที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ในสหรัฐอเมริกา มีหลักซึ่งเรียกกันว่า Exclusionary Rule
 คือการไม่ยอมรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยวิธีการอันมิชอบของเจ้าพนักงาน ซึ่งเป็นหลัก
 ที่ศาลฎีกาของสหรัฐอเมริกาเป็นผู้คิดค้นขึ้นเอง โดยที่ไม่มีระบุไว้ในรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด
 คิวบ์รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 4 ซึ่งห้ามการจับกุมและตรวจคนโดยไม่มีเหตุอันควร
 นั้น มิได้มีบทบัญญัติในส่วนใดที่แสดงให้เห็นว่าหากพยานหลักฐานนั้นได้มาโดยวิธีการอันไม่
 ชอบธรรมนั้น พยานหลักฐานนั้นจะรับฟังไม่ได้ แต่ในคดี Weeks v. United States (2)

(1) ไซน กฎหมายของมลรัฐอิลลินอยส์ Ill. Rev. Stat. Ch. 38 § 109-1

1963

(2) 232 U.S. 383 (1914)

ศาลฎีกาของสหรัฐอเมริกาได้วางบันทึกฐานไว้ว่า พยานหลักฐานที่ได้มาจากการค้นอัน
มิชอบด้วยมาตรา 4 แห่งรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมนั้น จะใช้รับฟังเป็นพยานหลักฐานใน
คดีนี้ได้ เพราะหากยอมให้รับฟังได้โดยไม่มีข้อห้ามแล้ว บทบัญญัติในมาตรา 4 นี้เองก็
จะไร้ผล อย่างไรก็ตามหลักดังกล่าวนี้ใช้เฉพาะกับศาลของรัฐบาลกลาง (Federal
Court) เท่านั้น ส่วนศาลของมลรัฐ (State Court) นั้น จะรับฟังพยานที่ได้
มาโดยมิชอบก็ได้ ในคดี Wolf v. Colorado (1) ศาลฎีกาของสหรัฐอเมริกาก็ยัง
ยืนยันในหลักการเดิมว่า หลักการไม่ยอมรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยวิธีการอันมิชอบนี้
ใช้กับศาลของสหรัฐเท่านั้น ศาลฎีกาของสหรัฐไม่บังคับให้ศาลของมลรัฐจะต้องใช้ห้านี้ด้วย
แม้ว่าศาลฎีกาของสหรัฐจะเห็นว่าบทบัญญัติในมาตรา 4 แก้ไขเพิ่มเติมนี้ใช้กับมลรัฐต่าง ๆ
ด้วยโดยอาศัยหลัก Due Process ของมาตรา 14 แห่งรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมก็ตาม
ในคดี Wolf นี้ ผู้พิพากษาศาลฎีกาท่านหนึ่งให้ความเห็นแย้งไว้ว่า หากหลัก exclu-
sionary rule ไม่นำมาใช้กับศาลมลรัฐต่าง ๆ ด้วยแล้ว บทบัญญัติมาตรา 4
แก้ไขเพิ่มเติมก็จะไร้ความหมายอย่างสิ้นเชิงและควรจะถูกตัดออกจากรัฐธรรมนูญเสียได้
ความเห็นแย้งนี้กลายเป็นที่ยอมรับกันในเวลาต่อมา เพราะในปี ค.ศ. 1961 ศาลฎีกา
ของสหรัฐได้ตัดสินคดี Mapp v. Ohio (2) วางบันทึกฐานไว้ว่า หลัก

(1) 338 U.S. 25 (1949) อ้างใน Yale Kamisar, Modern Criminal Procedure, p. 172.

(2) 367 U.S. 643 (1961) อ้างใน Yale Kamisar, Modern Criminal Procedure, p. 175

exclusionary rule นี้ จะต้องนำมาใช้กับศาลต่าง ๆ ของมลรัฐทุกแห่งด้วย ทั้งนี้เพื่อ
 โอบนัญญัติของมาตรา 4 แก้ไขเพิ่มเติมมีความศักดิ์สิทธิ์และมีสภาพบังคับ (sanction)
 ได้อย่างแท้จริง ซึ่งก็หมายความว่าตั้งแต่ ปี ค.ศ. 1961 เป็นต้นมาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน
 นี้ ศาลของอเมริกาทุกแห่งไม่ว่าจะเป็นศาลของมลรัฐหรือศาลของสหรัฐ (รัฐบาลกลาง)
 ก็ตามจะต้องใช้หลักนี้โดยไม่มีข้อยกเว้น

เหตุผลในการไม่ยอมให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาจากการจับและการ
 ค้นที่มีชอบของเจ้าพนักงานนั้น มี 3 ประการคือ

1. เหตุผลในแง่ของการข่มขู่หรือยับยั้ง (deterrent)

กล่าวคือ หากศาลไม่ยอมรับฟังพยานหลักฐานนั้น ๆ แล้ว ก็เป็นที่หวัง
 กันว่าอาจจะมิใช่เป็นการข่มขู่หรือยับยั้งมิให้เจ้าพนักงานกระทำการแสวงหาพยานหลักฐานด้วย
 วิธีการอันมิชอบอีกต่อไป เช่น ตรวจคนมาตามตองหาโดยปราศจากเหตุอันควร หรือมีเหตุ
 อันควรแต่ไม่มีหมายค้นในกรณีที่ไม่ใช่เหตุฉุกเฉิน ของกลางที่ได้จากการค้นนั้นจะรับฟังเป็น
 พยานหลักฐานในคดีนั้นมิได้ และหากของกลางนั้นเป็นหัวใจของคดี เช่นเงินเดือนในคดีที่ฟ้องว่ามีเงินเดือนอยู่
 ในความครอบครองหากเงินเดือนนั้นใช้เป็นพยานหลักฐานในคดีไม่ได้แล้ว ศาลก็จะต้องยก
 ฟ้องคดีนั้นอย่างแน่นอน ซึ่งน่าจะมีผลเป็นการข่มขู่ตำรวจรายนั้นและรายอื่น ๆ โดยทั่วไป
 ไม่ให้กระทำการอย่างเดียวกัน เพราะหากขึ้นภาระทำพยานหลักฐานที่ได้มาก็ไร้ความหมาย

2. เหตุผลในแง่ของความบริสุทธิ์และยุติธรรมของศาล (Judicial Integrity)

ศาลฎีกาของสหรัฐอเมริกาได้กล่าวอ้างอยู่เสมอ ๆ ว่า การที่ศาลไม่
 ยอมรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยวิธีการอันมิชอบนั้น ก็เพื่อเป็นการคุ้มครองรักษาไว้ซึ่งความ

บริสุทธิ์ยุติธรรมของศาล หากศาลยอมรับฟังพยานเหล่านั้น ก็เสมือนหนึ่งว่าศาลมีส่วน
 เกี่ยวข้องในการกระทำอันมิชอบของเจ้าพนักงานด้วย ซึ่งจะทำให้ศาลเสียความบริสุทธิ์
 และยุติธรรมอันเป็นหัวใจของศาลไป

3. เหตุผลในแง่ของการใช้สิทธิส่วนบุคคล (Personal Right) ของ
ผู้ถูกเจ้าพนักงานกระทำการอันมิชอบ

ศาลฎีกาของสหรัฐอเมริกาเคยให้เหตุผลในการไม่ยอมรับฟังพยาน
 หลักฐานที่ได้มาโดยวิธีการอันมิชอบว่า เพราะเป็นสิทธิของจำเลยผู้ถูกเจ้าพนักงานล่วง
 ละเมิดสิทธิที่จะร้องขอต่อศาลมิให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานนั้น และหากศาลสั่งไม่รับฟัง
 แล้วก็จะเสมือนหนึ่งกับการที่ศาลชกไซเคาสินไทม์ทดแทนให้แก่จำเลยนั่นเอง (1)

(1) คุรยละเอียดจาก เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, "หลักการไม่ยอมรับฟัง
 พยานวัตถุ พยานเอกสาร ซึ่งได้มาโดยการจับ การค้น การยึด ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายใน
 สหรัฐอเมริกา", นิติศาสตร์ ฉบับที่ 3 ปีที่ 9 (2521) : 120-136.

ผลดีและผลเสียของการไม่ยอมรับฟังพยานหลักฐาน

ผลดีของการไม่ยอมรับฟังพยานหลักฐานนั้น ก็เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนโดยทั่ว ๆ ไปให้พ้นจากการใช้อำนาจโดยปราศจากเหตุอันควรของเจ้าพนักงานเป็นที่คาดหวังว่าการที่ศาลไม่ยอมรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบนั้น จะมีผลเป็นการข่มขู่เจ้าพนักงานให้คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชนมากยิ่งขึ้น กล่าวคือไม่ทำการจับกุมหรือตรวจค้นโดยไม่มีเหตุอันควร หรือถึงแม้จะมีเหตุอันควรหากเป็นการค้นที่ไร้ฐานโดยไม่มีเหตุฉุกเฉิน ก็จะต้องให้ออกระหว่างที่ศาลให้ความเห็นชอบอีกชั้นหนึ่งก่อนว่ามีเหตุอันควรอย่างแท้จริงหรือไม่ ซึ่งหากศาลเห็นชอบด้วยก็จะออกหมายค้นให้ มิฉะนั้นจะไม่ยอมออกหมายค้น และเจ้าพนักงานก็จะต้องรอกต่อไปว่ามีข้อเท็จจริงใด ๆ เพิ่มเติมขึ้นมาหรือไม่ที่จะแสดงให้ศาลเห็นได้ว่ามีเหตุอันควรในการค้นได้แล้ว หากเจ้าพนักงานฝ่าฝืนด้วยการจับกุมตรวจค้นโดยไม่มีเหตุอันควร หรือไม่มีหมายจากศาลในบางกรณี ผลก็คือศาลจะไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มานั้น ซึ่งมีผลเป็นการลงโทษเจ้าพนักงานโดยทางอ้อมนั่นเอง การลงโทษดังกล่าวนี้เป็นที่คาดหวังกันว่า จะทำให้เจ้าพนักงานเกิดความเกรงกลัวและคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชนมากยิ่งขึ้น ผลคืออีกข้อหนึ่งของหลักการไม่ยอมรับฟังพยานหลักฐานหรือ exclusionary rule นี้คือคำวิจารณ์ทั้งสหรัฐอเมริกาเกิดความตื่นตัวที่จะต้องศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับหลักกฎหมายในการจับและการค้นมากยิ่งขึ้น มีการสอนให้ตำรวจระดับต่าง ๆ เข้าใจว่าการกระทำอย่างใดที่ผิดกฎหมายอย่างใดที่กฎหมายอนุญาต นอกจากนั้นตามหน่วยงานต่าง ๆ ของตำรวจก็มีการวางแนวปฏิบัติ (guidelines) แจกจ่ายให้แก่ตำรวจระดับชั้นผู้น้อยซึ่งมีบทบาทใกล้ชิดกับประชาชนได้เข้าใจเป็นแนวทางใน

การทำงานว่าควรปฏิบัติตัวอย่างไร เมื่อต้องเผชิญกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น (1)

ส่วนผลเสียของการไม่ยอมรับฟังพยานหลักฐานอันมีต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญานั้น คือ ผู้กระทำความผิดอาจจะต้องถูกปลดปล่อยตัวไป เช่น เจ้าพนักงานคนบ้านของจำเลยโดยไม่มีเหตุอันควรหรือไม่มีหมายค้น ของกลางที่ได้คือยาเสพติด จำเลยถูกฟ้องในความผิดฐานครอบครองยาเสพติด หากยาเสพติดนั้นรับฟังเป็นพยานหลักฐานในคดีไม่ได้แล้ว โจทก์ก็ไม่มีพยานหลักฐานที่จะยืนยันความผิดของจำเลยต่อศาลซึ่งมีผลทำให้ศาลต้องยกฟ้องคดีนั้นไป และเป็นการปล่อยผู้ซึ่งกระทำความผิดอย่างแท้จริงออกไปสู่สังคมอีก โดยไม่มีการลงโทษในการกระทำความผิดนั้น ๆ เลย

การที่หลักการไม่ยอมรับฟังพยานหลักฐานก่อให้เกิดผลเสียหายนต่อกระบวนการยุติธรรมอย่างมากดังกล่าวนี้อเอง ศาลฎีกาของสหรัฐอเมริกาจึงมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงหลักการนี้เสียใหม่ให้มีผลอย่างเคร่งครัดมากขึ้น กล่าวคือหากศาลเห็นว่ากรณีที่เจ้าพนักงานจับกุมและตรวจค้นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น เกิดจากการกระทำอันบริสุทธิ์ใจของเจ้าพนักงาน (good faith) กล่าวคือเจ้าพนักงานมิได้จงใจละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชน แต่เกิดความผิดพลาดขึ้นโดยบริสุทธิ์ใจ พยานหลักฐานที่ได้มาจึงควรจะใช้รับฟังในคดีนั้นได้ มิใช่ว่า

(1)

Monrad G. Paulsen et al, "Securing Police Compliance With Constitutional Vimitations : The Exclusionary Rule And Other Devices," in The Rule of Law : An Alternative to Violence (Nashville : Aurora, 1970), p. 368.

จะต้องไม่รับฟังโดยเด็ดขาดตายตัวไปเลย แนวโน้มดังกล่าวนี้มีความจริง
มากยิ่งขึ้น เพราะผู้พิพากษาศาลฎีกาคนใหม่ซึ่งเป็นสตรีคนแรกอันมีนามว่า O'connor
สนับสนุนกับความเห็น⁽¹⁾

คณะกรรมการพิจารณาคำร้องเกี่ยวกับการดำเนินการของตำรวจ
(Civilian Review Boards)

สหรัฐอเมริกาได้หาวิธีการในการควบคุมการใช้อำนาจอันไม่ชอบธรรมของ
ตำรวจอีกวิธีหนึ่ง ด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการพิจารณาคำร้องเกี่ยวกับการดำเนินการของ
ตำรวจ ซึ่งเรียกกันว่า civilian review boards คณะกรรมการนี้เป็นอิสระจาก
องค์กรตำรวจ มีหน้าที่วินิจฉัยข้อร้องเรียนของประชาชนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของตำรวจ
ในการ วินิจฉัยนั้นคณะกรรมการอาจยกคำร้องของประชาชนหากเห็นว่าไม่มีมูล หรือใน
กรณีที่มีมูลก็อาจจะเสนอแนะไปยังผู้บังคับบัญชาของตำรวจที่ถูกกล่าวหาเพื่อให้ลงโทษทาง
วินัยต่อไป คณะกรรมการนี้จัดตั้งขึ้นเพราะเห็นว่าการควบคุมกันภายใน (internal
review) ระหว่างตำรวจต่อตำรวจด้วยกันเองนั้นไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร เพราะผู้ที่ไม่ได้
รับความเป็นธรรมจากการปฏิบัติงานของตำรวจขาดความเชื่อมั่น และสัทธาในความ

(1)
See, Jane O'Reilly, "Here Comes La Judge", Time
(21 September, 1981) : 18 บทความนี้เขียนกล่าวว่า O'Connor มีความเห็น
ว่าตนสนับสนุนข้อยกเว้นที่จะไม่ให้มีการใช้หลักการไม่ยอมรับฟังพยานหลักฐานนี้ กล่าวคือ
เห็นชอบกับการรับฟังพยานหลักฐานที่ไต่ถามโดยอัยกฤษฎาหมายในกรณีที่ตำรวจผู้ละเมิดกฎหมาย
นั้นมีโคตรระหนกอย่างแท้จริงว่าตนกำลังล่วงละเมิดสิทธิของประชาชนอยู่

เที่ยงตรงของระบบการควบคุมภายใน ทั้งนี้ เพราะมีข้อครหาอยู่เสมอว่ามีการช่วยเหลือกันเองภายในใหญ่ที่ละเมิดสิทธิของประชาชนไม่ตองถูกลงโทษ ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องมีการจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่งทำหน้าที่พิจารณาคุ้มครองเกี่ยวกับการดำเนินการของตำรวจ โดยมีโครงสร้างที่เป็นอิสระจากองค์กรของตำรวจ กล่าวคือ มีลักษณะเป็นการควบคุมจากภายนอก (external review)

สหรัฐอเมริกาได้เคยทดลองจัดตั้งคณะกรรมการในรูปดังกล่าวขึ้นมาตามเมืองต่าง ๆ คือ ฟิลาเดลเฟีย (Philadelphia) นิวยอร์ก (New York) วอชิงตัน ดี.ซี. (Washington D.C.) และโรเชสเตอร์ (Rochester) ในนิวยอร์กนั้นได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่งในเดือนกรกฎาคม 1966 ชื่อว่า New York Civilian Complaint Review Board (CCRB) ประกอบด้วยประชาชน 4 คน แต่งตั้งโดยนายกเทศมนตรีและตำรวจอีก 3 คน ซึ่งผู้มีอำนาจการตำรวจนครบาล เป็นผู้เสนอชื่อคณะกรรมการนี้มีอำนาจหน้าที่ในการรับคำร้องตรวจสอบคำร้องของประชาชนซึ่งกล่าวหาตำรวจว่าใช้อำนาจไม่ชอบธรรม เมื่อได้รับคำร้องคณะกรรมการจะมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ชุดหนึ่งซึ่ง เป็นนายตำรวจสอบปากคำผู้ร้อง ตำรวจผู้ถูกกล่าวหาและพยาน หากการสอบสวนปรากฏผลว่าข้อเท็จจริงเป็นไปตามที่ผู้ร้องกล่าวหา เจ้าหน้าที่ก็จะพยายามประนีประนอม ซึ่งอาจจะให้ผู้ร้องและผู้ถูกกล่าวหาเผชิญหน้าและปรับความเข้าใจซึ่งกันและกัน และอาจมีการให้ตำรวจผู้ล่วงเกินขอขมาต่อผู้ร้องด้วยก็ได้ ในกรณีที่มีการประนีประนอมกันได้ หรือในกรณีที่คำร้องไม่มีมูล ตำรวจผู้ถูกกล่าวหาที่จะได้รับการแจ้งให้ทราบว่าคำร้องกล่าวหาเหล่านั้นจะไม่ปรากฏอยู่ในทะเบียนประวัติของผู้ถูกกล่าวหา

ในกรณีที่มีการประนีประนอมไว้แล้ว หรือการล่วงละเมิดที่ถูกกล่าวหาเป็น
เรื่องร้ายแรง คณะกรรมการก็จะจัดให้มีการพิจารณาคำร้องนั้นอย่างเป็นทางการ (formal
hearing) ซึ่งผู้ร้องและผู้ถูกกล่าวหาต่างมีสิทธิที่จะมีทนายคอยว่าต่างแก่ต่างให้และ
มีสิทธิที่จะซักค้านพยานของฝ่ายตรงข้ามได้ควย คณะกรรมการมีหน้าที่วินิจฉัยข้อเท็จจริง
ซึ่งอาจจะสรุปความเห็นว่าคำร้องไม่มีมูลหรือ หากเห็นว่ามูลก็จะทำความเห็นเสนอไปยัง
ผู้บัญชาการตำรวจนครบาลว่า คณะกรรมการเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดอย่างไร คณะกรรมการ
จะไม่เสนอว่าควรลงโทษทัณฑ์แก่ผู้ถูกกล่าวหาสถานีใดโดยถือว่าเป็นอำนาจหน้าที่ภายในของ
ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาโดยตรง

คณะกรรมการในลักษณะอย่างเดียวกันนี้ที่เมืองฟิลาเดลเฟีย มีชื่อเรียกว่า
คณะกรรมการที่ปรึกษาตำรวจ (Police Advisory Board) ซึ่งจัดตั้งขึ้นในปี
1958 ถึงปี 1967 คณะกรรมการนี้มีโครงสร้างคล้าย ๆ กับคณะกรรมการของนิวยอร์ก
เว้นแต่ไม่มีเจ้าหน้าที่สอบสวนโดยเฉพาะ การพิจารณาทำโดยเปิดเผย แต่ไม่มีอำนาจ
ตามกฎหมายที่จะเรียกพยานมาให้ปากคำ และหากพิจารณาข้อเท็จจริงแล้วเห็นว่าตำรวจ
เป็นฝ่ายผิดจริง คณะกรรมการชุดนี้ก็จะทำข้อเสนอไปยังผู้บัญชาการตำรวจนครบาลว่าควร
ลงโทษทัณฑ์ตำรวจผู้ละเมิดสิทธิของประชาชนสถานีหนึ่งสถานีใดโดยเฉพาะเจาะจงที่เกี่ยว
ในปี 1958 จนกระทั่งถึงกลางปี 1966 คณะกรรมการชุดนี้ได้รับคำร้องจากราษฎรจำนวน
571 เรื่อง ในจำนวนนี้ 42 % กล่าวหาว่าตำรวจใช้กำลังเกินกว่าเหตุ 22 % กล่าวหา
ว่าตำรวจรังแก 17 % กล่าวหาว่าตำรวจประพฤติมิชอบในเรื่องต่าง ๆ และ 19 % ระบุ
ว่าตำรวจเข้าไปในที่รโหฐานโดยผิดกฎหมายหรือค้นตัวโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ในช่วงระยะ
เวลาดังกล่าวคณะกรรมการได้เสนอแนะให้มีการตักเตือน 18 กรณี ให้พักงาน 23 กรณี ให้
ไล่ออก 2 กรณี และขมเขยการปฏิบัติงาน 3 กรณี และใน 33 กรณีให้มีการลงประวัติ

การจับของผู้นุ้กร้องในทางปฏิบัติทางฝ่ายตำรวจก็ให้ความร่วมมือด้วยการปฏิบัติตามขอเสนอแนะของคณะกรรมการ เป็นอย่างคี่จะมียกเว้นก็เฉพาะในกรณีพิเศษเท่านั้น

คณะกรรมการของพิลาเคลเพียงผู้หนึ่งมีหน้าที่ทำรายงานประจำปีเสนอนายกเทศมนตรีด้วย ซึ่งในรายงานก็สรุปให้เห็นถึงความรู้สึกของประชาชนโดยทั่วไป ก่อนนโยบายการปฏิบัติงานของตำรวจซึ่งในทางปฏิบัติก็ได้ผลดีพอสมควร เช่นในปี 1962 กรมตำรวจก็ได้ปฏิบัติตามขอเสนอแนะของคณะกรรมการควยการวางระเบียบเกี่ยวกับการใช้ถุงมือไว้ อย่างแน่นอนซ้กเงิน

คณะกรรมการของพิลาเคลเพียงมีประสพปัญหาในการดำเนินงานอยู่ไม่น้อยที่เกี่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาเกี่ยวกับการวางตัวเป็นกลาง เพราะทางฝ่ายตำรวจมีทัศนคติว่าคณะกรรมการนี้เมื่อคดีออกคน ส่วนทางฝ่ายประชาชนนั้นก็เห็นว่าคณะกรรมการนี้ไม่เป็นอิสระจากตำรวจอย่างแท้จริง เพราะเจ้าหน้าที่ผู้ทำหน้าที่สอบสวนขอเท็จจริงเบื้องต้นซึ่งมีความสำคัญอย่างมากนั้นก็เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งสังกัดอยู่กับองค์กรตำรวจเอง และการสอบสวนก็ดำเนินไปอย่างล่าช้ามาก ทำให้ประชาชนเกิดความเบื่อหน่ายและทิ้งคำร้องเสียกลางคันก็มาก ทางฝ่ายตำรวจนั้นก็อาจอยู่เสมอว่าคณะกรรมการชุดนี้ทำลายขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพวกตน ทำให้ตำรวจชั้นผู้น้อยขาดความเคารพยำเกรงในอำนาจบังคับบัญชาของผู้บังคับบัญชาชั้นสูง และทำให้ตำรวจไม่กล้าใช้ดุลพินิจที่จะปฏิบัติหน้าที่ในยามหน้าลี้หน้าหวาน เพราะเกรงว่าภายหลังผู้เสียหายจะร้องเรียนต่อคณะกรรมการ ประเด็นที่สำคัญประการหนึ่งซึ่งทำให้ตำรวจไม่ยอมรับบทบาทของคณะกรรมการชุดนี้คือ ตำรวจมีความรู้สึกถูกเลือกที่รักมักที่ชัง เพราะเห็นว่าคณะกรรมการชุดนี้คงขึ้นมาเพื่อจะเอาเรื่องกับตำรวจโดยเฉพาะ และการที่มีคณะกรรมการนี้ก็แสดงว่าตำรวจนั้นปฏิบัติงานโดยอำภอใจหรือหากรุนโหดร้ายจึงต้อง

มีการเฝ้าดูแลควบคุมกัน จุดอ่อนอีกประการหนึ่งของคณะกรรมการชุดนี้คือ การให้บุคคล
กล่าวหาและถูกกล่าวหาต้องเผชิญหน้ากันโดยเปิดเผยและเป็นทางการ ซึ่งทำให้ความบาด
หมางยิ่งรุนแรงมากขึ้น ข้อบกพร่องต่าง ๆ เหล่านี้เองคงจะเป็นเหตุให้คณะกรรมการชุดนี้
ต้องถูกยกเลิกไปในที่สุดทั้งที่นครนิวยอร์กและฟิลาเดลเฟีย

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการควบคุมอำนาจตำรวจจากภายนอก

ศาสตราจารย์ Monrad G. Paulsen ครึ่งหนึ่งเคยอยู่ที่มหาวิทยาลัย
เวอร์จิเนีย ได้สรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีองค์กรภายนอกควบคุมการดำเนินงานของ
ตำรวจ (external review agency) ไว้ดังนี้

(1) โดยหลักแล้วการลงโทษทัณฑ์แก่ตำรวจซึ่งละเมิดสิทธิของราษฎรเป็นอำนาจ
โดยตรงขององค์กรตำรวจ

(2) อย่างไรก็ตาม จะต้องมียุติธรรมภายนอกเป็นอิสระจากองค์กรตำรวจ
ทำหน้าที่ดำเนินการพิจารณาตำรวจกล่าวหาการใช้อำนาจโดยไม่ชอบธรรมของตำรวจ
ตั้งแต่ต้น

(3) องค์กรนี้ควรที่จะ

(ก) ทำการสอบสวนตำรวจนั้นโดยตรง

(ข) หากตำรวจไม่มีมูลจะต้องประกาศให้ส่วนรวมได้ทราบโดยทั่วกันด้วย

(ค) ในกรณีที่เกิดความเข้าใจผิดหรือเป็นการใช้อำนาจที่เกินขอบเขตเล็กน้อย
น้อย ๆ องค์กรนี้ควรจะต้องพยายามหาทางประนีประนอมให้ได้

(ง) หากไม่สามารถประนีประนอมได้ หรือในกรณีที่การใช้อำนาจอันไม่ชอบ
ธรรมนั้นไม่อาจที่จะยอมรับได้ องค์กรนี้จะต้องทำข้อเสนอแนะไปยังองค์กรตำรวจ หรือ
หาหนทางที่จะลดความตึงเครียดลง

(จ) ทงให้ผู้รองได้รับทราบวาคำร้งนั้นได้รับการพิจารณาจนถึงที่สุดมีผล
เป็นอยางใด

(ฉ) องค์กรนี้จะตองหาทางให้ประชาชนโดยส่วนรวมได้ทราบถึงการปฏิบัติ
หน้าที่และปฏิกริยาขององค์กรตำรวจที่มีต่อขอ เสนอแนะของคน และควรจะต้องมีการตีพิมพ์
รายงานและผลสรุป เสนอต่อประชาชน เป็นครั้งคราวด้วย

(ช) องค์กรนี้ควรตองมีหน้าที่รับคำร้ง เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบธรรม
ของหน่วยงานอื่น ๆ นอกจากคำร้งด้วย เพื่อจะทำให้คำร้งไม่เกิดความรู้สึกว่าตนถูกเลือก
ปฏิบัติ

ศาสตราจารย์ Paulsen ได้เสนอแนะขั้นตอนของคำ เนินการของ
องค์กรนี้ดังนี้ กล่าวคือ บุคคลซึ่งได้รับความไม่เป็นธรรมจากการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ
จะตองยื่นคำร้งโดยตรงตององค์กรนี้โดยไม่จำตองผ่านการพิจารณาภายในจากองค์กรตำรวจ
มาก่อน องค์กรนี้ก็จะทำหน้าที่ในการรวบรวมข้อเท็จจริง หากเห็นว่าคำร้งไม่มีมูลก็จะสั่งยก
คำร้งหากเห็นว่ามึมูล องค์กรนี้ก็จะคำ เนินการประนีประนอมเพื่อให้ยุติข้อพิพาท หากการ
ประนีประนอม ไม่เป็นผลก็จะทำขอ เสนอแนะไปยังผู้บัญชาการตำรวจนครบาลให้คำ เนินการ
พิจารณาลงโทษ ตำรวจผู้ไรอำนาจโดยมิชอบนั้นทางวินัยต่อไป

องค์กรนี้ทำหน้าที่ประการแรกเป็นผู้ประสานรอยร้าวระหว่างคำรวจและผู้รอง
โดยอาจจัดให้ผู้รองและคำรวจผู้ถูกกล่าวหาพบปะกันโดยตรงในบรรยากาศที่เป็นกันเอง เพื่อปรับ
ความเข้าใจกันและอาจจะมีการ ขออภัยและให้อภัยกันในส่วนที่สุดก็ได้ ในกรณีการประนีประนอม
ไว้ผล องค์กรนี้จะทำขอ เสนอแนะไปยังองค์กรตำรวจ เพื่อให้มีการลงโทษทางวินัยแก่คำรวจผู้ซึ่ง เป็น
ฝ่ายผิด หน้าที่ในการลงโทษนั้น เป็นของฝ่ายองค์กรตำรวจโดยเฉพาะ ในกรณีที่ฝ่ายคำรวจ

เพิกเฉยไม่โยคีในข้อเสนอแนะขององค์กรนี้ ทางออกคงจะกระทำด้วยการเผยแพร่ข้อเท็จจริง
 ให้แก่สาธารณชนได้ทราบในรายงานขององค์กรที่จะต้องเผยแพร่เป็นประจำต่อสาธารณชน
 ซึ่งมีมติมหาชนอาจจะเป็นแรงผลักดันให้องค์กรตำรวจปฏิบัติตามข้อเสนอแนะขององค์กร
 นี้ก็ได้ มิฉะนั้นแล้วทางฝ่ายตำรวจก็จะต้องชี้แจงให้มหาชนได้ทราบถึงเหตุผลในการไม่ปฏิบัติ
 ตามข้อเสนอแนะขององค์กรที่ทำหน้าที่อย่าง เป็นกลางและตรงไปตรงมา

ศาสตราจารย์ Paulsen ได้แสดงความคิดเห็นว่าองค์กรนี้ควรดำเนินงาน
 โดยบุคคลหนึ่งซึ่งมีฐานะคล้ายกับ ombudsman ในกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย โดย
 บุคคลนี้จะต้องเป็นบุคคลที่เป็นกลางไม่ฝักใฝ่ทางการเมือง และได้รับความเชื่อถือศรัทธาจาก
 ทุก ๆ ฝ่ายอย่างแท้จริง เขาจะต้องมีอำนาจที่จะเลือกคณะผู้ทำงานเอง และอยู่ในตำแหน่ง
 เป็นวาระ(1)

(1)

Monrad G. Paulsen et al. "Securing Police Compliance
 With Constitutional Limitations : The Exclusionary Rule And Other
 Devices, "in The Rule of Law : An Alternative to Violence (Nashville :
 Aurora, 1970). pp. 386-397.

การคุ้มครองตามหลักกฎหมายของอังกฤษ

พระราชบัญญัติกฎหมายอาญา ค.ศ. 1967 (Criminal Law Act 1967) ของอังกฤษได้ระบุให้อำนาจตำรวจที่จะทำการจับกุมโดยไม่ต้องมีหมายจับของผู้ของสงสัยว่าได้กระทำความผิดแล้วหรือกำลังกระทำความผิดอยู่ หากมีเหตุอันควรสงสัย (reasonable cause) ⁽¹⁾ เว้นแต่เหตุอันควรสงสัยนั้นมีใ้หมายความว่าการตำรวจจะต้องมีความแน่ใจอย่างปราศจากความสงสัยว่าผู้ของสงสัยเป็นผู้กระทำความผิดก่อนที่จะดำเนินการจับกุม ⁽²⁾ เพียงแต่ตำรวจจะท้องดำเนินการอย่างมีเหตุผลและมีความรับผิดชอบเท่านั้น ตำรวจมีหน้าที่ที่จะต้องเสาะแสวงหาข้อเท็จจริงต่าง ๆ เท่าที่วิญญูชนในสถานการณ์เช่นนั้นจะพิจารณาเห็นว่า เป็นสิ่งที่เหมาะสม ตำรวจจะต้องเป็นผู้ที่ช่างสังเกต มองไวต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ มีใจกว้าง และต้องติดตามเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงให้เห็นถึงความบริสุทธิ์และความผิดของผู้ของสงสัย อย่างไรก็ตามหากผู้ของสงสัยแสดงกิริยาอาการจะวิ่งหนี ตำรวจอาจจะไม่มีเวลาเพียงพอที่จะท้องไตสวนและสอบถามข้อเท็จจริงต่าง ๆ เพราะถือว่าเป็นกรณีเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการโดยทันที ในกรณีอื่น ๆ ซึ่งมีใช้เรื่องเร่งด่วนตำรวจจะท้องเสาะแสวง

(1) See, Michael Zander, Cases and Materials on the English Legal System, (London : Weidenfeld and Nicolson, 1973). pp. 122-123.

(2) See, Charles Wegg-Prosser, the police and the law, (London; Oyez Publishing Limited, 1973), p. 56.

หาข้อเท็จจริงต่าง ๆ ให้พร้อมมูลเท่าที่จะทำได้ก่อนที่จะดำเนินการจับกุม (1)

เนื่องจากการจับมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของผู้ถูกจับอย่างมาก กฎหมาย
อังกฤษจึงบังคับให้ตำรวจจับจะต้องแจ้งเหตุที่จับให้ผู้ถูกจับทราบด้วย ในคดี Christie v.
Leachinsky ทานผู้พิพากษา Simon ได้วางหลักไว้ 5 ข้อด้วยกันคือ

(1) ถ้าตำรวจจับโดยไม่มีหมาย ตำรวจจะต้องแจ้งให้ผู้ถูกจับทราบเหตุผล
อันแท้จริงของการจับ ตำรวจไม่มีสิทธิที่จะสงวนเหตุผลแห่งการจับไว้กับตนเอง หรือให้เหตุผล
ที่ไม่ตรงกับความจริง กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ประชาชนมีสิทธิที่จะทราบว่าเขาถูกจับในข้อหา
อะไร หรือเขาถูกสงสัยว่ากระทำความผิดอาญาในเรื่องใด

(2) หากประชาชนได้รับแจ้งเหตุแห่งการจับและถูกจับกุม ตำรวจผู้จับอาจ
ถูกฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายฐานทำให้เสื่อมเสียเสรีภาพ เว้นแต่จะเขาขอยกเว้นบางประการ
ที่ตำรวจไม่ฟ้องแจ้งเหตุแห่งการจับ

(3) ตำรวจไม่ฟ้องแจ้งเหตุแห่งการจับ ในกรณีก็ตามสภาพการณ์ผู้ถูกจับจะต้อง
รู้เหตุแห่งการจับอย่างแน่ชัดอยู่แล้ว

(4) การแจ้งเหตุแห่งการจับนั้น ตำรวจผู้แจ้งไม่จำเป็นต้องใช้ถ้อยคำในกฎหมาย
เพียงแต่ใช้ถ้อยคำธรรมดา ก็เป็นการเพียงพอแล้ว สิ่งที่สำคัญคือเนื้อหาสาระของเหตุแห่งการจับ
ประชาชนในประเทศนี้มีสิทธิที่จะเคลื่อนไหวร่างกายไปมาในที่ใด ๆ ก็ได้ตามความพึงพอใจ
ประชาชนจำต้องยอมรับการถูกจำกัดเสรีภาพดังกล่าวก็เฉพาะในกรณีที่เขาได้ทราบเนื้อหาสาระ

ของ เหตุแห่งการจับกุมแล้วเท่านั้น

(5) ผู้ถูกจับจะอ้างว่าไม่ได้รับแจ้ง เหตุแห่งการจับไม่ได้ หากผู้ถูกจับนั้นเอง เป็นผู้สร้างสถานการณ์ขึ้น ซึ่งทำให้เป็นการยากที่จะแจ้ง เหตุแห่งการจับได้ เช่น ชักขึ้นต่อสู้ เจ้าพนักงานผู้ทำการจับกุม หรือวิ่งหนีไปโดยทันทีทันใด (1)

ในกรณีตามข้อ 3 ข้างต้นที่ว่าตำรวจผู้จับไม่จำเป็นต้องแจ้ง เหตุแห่งการจับ ในกรณี ที่ตามสถานการณ์ผู้ถูกจับจะต้องรู้ เหตุแห่งการจับอย่างแน่ชัดอยู่แล้วนั้น มีคดีเรื่องหนึ่งซึ่งศาลถือ ว่าในกรณีเช่นนี้ตำรวจไม่จำเป็นต้องแจ้ง เหตุแห่งการจับข้อเท็จจริงมีว่า ตำรวจได้จับกุมผู้ขับ รถยนต์คันหนึ่งซึ่งกำลังจะจอดในที่ห้ามจอด และถูกตั้งข้อหาว่าขัดขวางการเดินรถในทาง หลวง ศาลอังกฤษได้ตัดสินว่าในกรณีเช่นนี้ตำรวจผู้จับไม่จำเป็นต้องแจ้ง เหตุแห่งการจับ เพราะ ว่าผู้ถูกจับจะต้องทราบ เหตุแห่งการจับอย่างแน่ชัดอยู่แล้ว (2)

ในแง่ของผู้ถูกจับหรือถูกข่มขู่ว่าจะถูกจับ Westminster Community Relations Council ของอังกฤษได้จัดพิมพ์คำแนะนำเผยแพร่ไว้ดังนี้

(1) Ibid., p. 45 See also Michael Zander, Cases and

Materials on the English Legal System, p. 125.

(2) Charles Wegg-Prosser, the police and the law, pp. 45-46.

หากถูกสอบปากคำโดยตำรวจ ให้สุภาพเข้าไว้ หากตำรวจไม่ได้แต่ง
 เครื่องแบบขอให้เขาแสดงบัตร ซึ่งแจ้งให้ตำรวจได้ทราบถึงการกระทำ
 ของท่านอย่างใจเย็น หากท่านเป็นคนบริสุทธิ์หรือไม่เข้าใจคำถามของ
 ตำรวจก็อย่าไปรับผิดชอบใด ๆ ทั้งสิ้น โปรดอย่าวิงวอนในระหว่างการถูก
 สอบปากคำหรือหลังจากถูกจับ หากท่านวิงวอน ตำรวจอาจจะเข้าใจไป
 ได้ว่าท่านมีบางสิ่งบางอย่างที่จะปกปิด หากตำรวจตกลงใจที่จะจับกุมท่าน
 โปรดอย่าโต้เถียง ท่านไม่จำเป็นต้องกล่าวถ้อยคำใด ๆ แก่ตำรวจเลย ตาม
 กฎหมายตำรวจจะต้องแจ้งให้ท่านทราบเหตุแห่งการจับ ตำรวจอาจจะจับ
 ตัวท่านไว้ เพื่อแสดงให้เห็นว่าท่านไม่มีเสรีภาพที่จะเคลื่อนไหวร่างกายโดย
 สมัยครใจ และเพื่อแสดงให้เห็นว่าท่านจะต้องติดตามตำรวจผู้จับไปยัง
 สถานีตำรวจ ตำรวจผู้จับจะต้องไม่ใช้กำลัง เกินกว่าที่จำเป็นในการจับ
 โปรดอย่าขัดขืนการจับกุมหรือต่อสู้ หากท่านคิดว่าถูกกระทำการรุนแรง
 เกินไป โปรดร้องทุกข์ต่อนายร้อยเวรโดยเร็วที่สุดและแจ้งเรื่องราวให้
 ทนายความของท่านทราบทันที โปรดใช้ชื่อจริงและที่อยู่ที่ถูกต้องแก่ตำรวจ
 เพราะจำเป็นต้องมีการตรวจสอบก่อนที่จะมีการอนุญาตให้ประกันตัว ท่าน
 ไม่จำเป็นต้องกล่าวหรือเขียนข้อความใด ๆ ทั้งสิ้น เว้นแต่เป็นความสมัยครใจ
 ของท่านเองโดยตรง และท่านมีสิทธิที่จะให้ทนายความของท่านอยู่ร่วมด้วย
 ในระหว่างนั้น (1)

ในส่วนที่เกี่ยวกับการค้นเคหสถานนั้น โดยหลักแล้วจะต้องมีการออกหมายค้น
 โดยผู้พิพากษา ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักประกันสิทธิเสรีภาพในเคหสถานของประชาชน ซึ่งในอังกฤษ
 นั้นถือว่า "เคหสถานนั้นคือปราสาทของผู้เป็นเจ้าของ" (Every man's house is his
 castle) ตามคำกล่าวของ Sir Edward Coke นักกฎหมายผู้ยิ่งใหญ่ของอังกฤษ
 ในอดีต (2) ในการออกหมายค้นนั้นผู้พิพากษาก็จะต้องมี "เหตุอันควรสงสัย" วิทยานหลักฐาน

(1) Ibid., pp. 47-48

(2) Ibid., pp. 49

ที่ได้มาจากการกระทำความผิดนั้นอยู่ในสถานที่ซึ่งจะต้องถูกคน (1) ในบางกรณีกฎหมายให้อำนาจตำรวจชั้นผู้ใหญ่ผู้ทำการค้นได้โดยไม่ต้องมีการออกหมายโดยผู้พิพากษา เช่น ในกรณีที่เห็นเหตุอันควรสงสัยว่าได้มีการกระทำผิด หรือกำลังมีการกระทำผิดเกี่ยวกับการครอบครองหรือการใช้วัตถุระเบิด และเป็นกรณีที่มิใช่ร้ายต่อชีวิต ตำรวจชั้นผู้ใหญ่มีอำนาจสั่งการให้ตำรวจเข้าคนเคหสถานใดทันที และยึดตัวอย่างวัตถุระเบิดหรือส่วนประกอบของวัตถุระเบิดที่พบในสถานที่ดังกล่าวมาได้ (2)

ในบางกรณีตำรวจมีอำนาจคนเคหสถานใดโดยไม่ต้องมีการออกหมายหรือได้รับอนุญาตจากตำรวจชั้นผู้ใหญ่ เช่น ในกรณีที่ตำรวจเห็นหรือได้ยินว่ากำลังมีการกระทำผิดเกิดขึ้นในเคหสถาน หรือในกรณีที่ตำรวจได้ติดตามผู้กระทำความผิด ตำรวจสามารถที่จะเข้าไปในเคหสถานและทำการจับกุมผู้กระทำความผิดในเคหสถานนั้นได้ (3)

ในส่วนที่เกี่ยวกับการค้นตัวบุคคลนั้น โดยทั่วไปแล้วตำรวจไม่มีอำนาจที่จะค้นตัวบุคคลเพื่อที่จะแสวงหาพยานหลักฐานในอันที่จะใช้ยื่นแก่ผู้ถูกค้น แม้ว่าตำรวจจะมีเหตุอันควรสงสัยว่าได้มีการกระทำความผิดมาแล้วก็ตาม (4) ถึงแม้จะเป็นกรณีที่มีการจับกุมตัวแล้ว

-
- (1) Ibid., p. 50
 (2) Ibid., p. 54
 (3) Ibid., p. 57
 (4) Ibid., p. 62

ก็ตาม คำรวจก็ไม่มีอำนาจจับตัวผู้ถูกจับโดยอัตโนมัติ เว้นแต่ผู้ถูกจับจะแสดงกิริยาอาการ
 โดยใช้คำพูดซึ่งทำให้ผู้จับมีความเห็นว่าเป็นการสมควรที่จะต้องจับตัวผู้นั้นเพื่อเป็นการ
 คุ้มครองสวัสดิภาพของผู้นั้นเองหรือของตำรวจผู้ทำการจับกุม ในกรณีที่ผู้จับเชื่อว่าสิ่งของ
 ที่ได้มาจากการกระทำความผิด หรือเครื่องมือหรือวัตถุที่ใช้ในการกระทำความผิด ซึ่งถูก
 กล่าวหาว่าอยู่ในตัวของผู้ถูกจับ คำรวจก็มีอำนาจในการค้นตัวผู้นั้นได้ การค้นปกติกระทำ
 ที่สถานที่ตำรวจ แต่บางกรณีก็มีความจำเป็นที่จะต้องทำการค้นยังสถานที่จับ เช่น เพื่อเคลื่อน
 ย้ายอาวุธที่ผู้ถูกจับซ่อนไว้ในตัว หรือเพื่อป้องกันการทำลายพยานหลักฐานของกลาง (1) เป็นต้น

ผลในทางกฎหมายของการฝ่าฝืน

การที่ตำรวจผู้ทำการจับกุมหรือตรวจค้นไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของกฎหมาย
 ตำรวจอาจต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหาย เช่น ไม่แจ้งเหตุที่จับให้ผู้ถูกจับทราบ ก็จะต้องชด
 ใช้ค่าเสียหาย โดยถือว่าการจับนั้นเป็น false imprisonment (2) หรือในกรณีที่ไม่
 ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในเรื่องการค้นในเคหสถานก็อาจจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายในฐาน
 บุกรุก หรือ Tresspass (3) เป็นต้น

(1)
Ibid., pp. 62-63

(2)
Ibid., p.45

(3)
Ibid., p.50

ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการรับฟังพยานหลักฐานนั้น กฎหมายอังกฤษมิได้ยึดถือหลักการไม่รับฟัง (Exclusionary Rule) ตามแบบอย่างกรณีของสหรัฐอเมริกา หากพยานหลักฐานนั้นมีคุณค่าในการพิสูจน์ความผิดของจำเลย พยานหลักฐานนั้นรับฟังได้ (admissible) ในคดี Jones v. Owen ทำรวจคนตัวจำเลยโดยผิดกฎหมาย และพบลูกปลา-แซลมอนจำนวนหนึ่งในกระเป๋าจำเลย ศาลตัดสินว่าพยานหลักฐานดังกล่าวรับฟังได้ในคดีที่ถูกฟ้องว่าจับสัตว์น้ำโดยผิดกฎหมาย ศาลได้กล่าวว่า

จะเป็นอุปสรรคอย่างใหญ่หลวงต่อการบริหารกระบวนการยุติธรรม หากเราจะต้องวางหลักว่าพยานหลักฐานซึ่งได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น ไม่สามารถไต่ถามจำเลยซึ่งถูกฟ้องในคดีได้

อย่างไรก็ตาม หากศาลเห็นว่ากรรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยผิดกฎหมายนั้น จะก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่จำเลย ศาลอาจใช้ดุลพินิจในการไม่ยอมรับฟังพยานหลักฐานนั้นได้เสมอ (1)

(1) Sir Rupert Cross, Evidence, 5th ed., (London : Butterworths, 1979), pp. 324-325